

provincie
GELDERLAND

BESLUIT NATUURBESCHERMINGSWET 1998 VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN
GELDERLAND

Datum besluit : 3 februari 2016
Onderwerp : Natuurbeschermingswet 1998 – 2015-005097 - gemeente Neerijnen
Activiteit : Herinrichting Heesseltsche Uiterwaarden van de Waal
Verlenen/weigeren : verlenen vergunning
Aanvrager : Antea Group i.o.v. Rijkswaterstaat Oost-Nederland
Zaaknummer : 2015-005097

Beslissing van GEDEPUTEERDE STATEN VAN GELDERLAND op het verzoek van Antea Group in opdracht van Rijkswaterstaat Oost-Nederland, hierna te noemen aanvrager, van 1 april 2015 om een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, hierna de Nbw 1998.

Aanvraag en procesverloop

De aanvraag omvat de herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden gelegen in het Natura 2000-gebied Rijntakken (uiterwaarden Waal). Het doel van de herinrichting is tweeledig:

1. Het verhogen van de hoogwaterveiligheid: De herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden heeft als doelstelling het zorgen voor een waterstanddaling op de Waal van minimaal 5,5 cm. De doelstelling volgt uit bestaande afspraken in het kader van het programma Nadere Uitwerking Riviereengebied (NURG).
2. Het ontwikkelen van 206 hectare (hierna ha) riviernatuur, in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Deze bijdrage volgt uit dezelfde afspraken in het kader van Nota Uitwerking Riviereengebied.

Voor het vergunning traject voor het verhogen van de hoogwaterveiligheid is het Ministerie van Economische Zaken bevoegd gezag. V.w.b. de ontwikkeling van de 206 ha nieuwe riviernatuur zijn Gedeputeerde Staten bevoegd gezag. Bij beide bevoegde instanties is een aanvraag ingediend. Op de aanvragen is in overeenstemming tussen beide instanties beslist.

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende stukken gebruikt:

- Begeleidend schrijven 30 maart 2015
- Aanvraagformulier vergunning ex artikel 16 en 19d Natuurbeschermingswet 1998
- Machtiging Rijkswaterstaat Oost – Nederland
- Herinrichting Heesseltsche Uiterwaarden passende beoordeling MIRT 4 (19 maart 2015, projectnr. 258135-11).
- Ontwerp- Beheerplan Natura 2000 Rijntakken (versie 21 mei 2015)

Op deze vergunningaanvraag is afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing verklaard.

Zienswijzen

Wij hebben twee zienswijzen ontvangen op het ontwerpbesluit;

- I. Samenvatting zienswijzen Ruitenbergh Global Legal Service namens Maatschap Van Wetten Van Dijk

Ruitenbergh Global Legal Service heeft op 7 september 2015 namens Maatschap Van Wetten Van Dijk (hierna te noemen Maatschap) zienswijzen ingediend. De zienswijzen zijn gericht tegen het ontwerpbesluit om een vergunning op grond van de Nbw te verlenen aan Antea Group i.o.v. Rijkswaterstaat Oost Nederland. De reden hiervoor is dat ontwerp-vergunning ook is verleend voor een stuk grond dat in eigendom is van de Maatschap. De Maatschap zou volgens Ruitenbergh Global Legal Service door Rijkswaterstaat niet op de hoogte zijn gesteld van de aanvraag en het ontwerpbesluit.

De inhoud van de zienswijze hebben wij hieronder letterlijk overgenomen:

'Het eigendomsrecht als hoogste recht, is de kern van het betoog en raakt daarmee de volgende vragen:

1. *Is bij de aanvraag voldaan aan artikel 1:3 Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb)? Had de aanvraag wel ontvankelijk moeten worden verklaard?*

2. *Artikel 1, onderdeel c Natuurbeschermingswet, artikel 16, lid 1 Natuurbeschermingswet en artikel 19d Natuurbeschermingswet. Een korte bespreking in relatie met het eigendomsrecht.*
3. *In het kader van onderhavige plannen zullen parkeerplaatsen worden gerealiseerd. Dat is in de beoordeling niet naar voren gekomen. Is een passende beoordeling nodig? Zullen parkeerplaatsen effecten hebben op het Natura 2000 gebied? Het is niet onderzocht en zit niet bij de aanvraag en is dus niet door u beoordeeld. Het gevolg van recreatietoename is dat meer mensen en honden het kwetsbare gebied bezoeken met alle gevolgen voor de natuur (planten en dieren).'*

De onderbouwing van deze zienswijzen hebben wij niet in ons besluit overgenomen c.q. samengevat, maar die is wel betrokken in onze beoordeling.

Reactie op de zienswijzen

Zienswijze ad 1 en 2:

In artikel 1:3, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht is bepaald dat onder aanvraag wordt verstaan een verzoek van een belanghebbende een besluit te nemen. De omstandigheid dat Rijkswaterstaat geen eigenaar is van alle gronden in het gebied waarvoor een vergunning wordt verleend, brengt niet mee dat zij geen belanghebbende is in de zin van de Awb. De uitvoering van de werkzaamheden kan evenwel pas plaatsvinden nadat de betreffende eigenaar van de gronden hiervoor toestemming heeft verleend.

Rijkswaterstaat heeft ons desgevraagd laten weten in overleg te zijn met de Maatschap om tot een minnelijke schikking te komen.

Zienswijze ad 3:

Volgens deze zienswijze worden er parkeerplaatsen gerealiseerd waarvoor geen vergunning is aangevraagd en geen passende beoordeling heeft plaatsgevonden. De onderhavige aanvraag voorziet in de aanleg van twee parkeerplaatsen (in paragraaf 2.3 onder G. Recreatieve voorzieningen, pagina 15). Een deel van de bestaande betonnen vloer van de voormalige steenfabriek wordt heringericht met ca. 20 parkeerplaatsen. Centraal in het gebied komen 10 nieuwe parkeerplaatsen. De effecten van de recreatieve voorzieningen zijn betrokken bij de effectbeoordeling in hoofdstuk 5, paragraaf 5.5, van de aanvraag. De parkeerplaatsen zijn derhalve wel aangevraagd en passend beoordeeld.

De zienswijze die betrekking heeft op beschermde flora en fauna laten wij in het kader van deze vergunningprocedure buiten beschouwing, omdat de Flora- en faunawet hierin voorziet.

II. Samenvatting zienswijzen mevrouw L. ten Brink

1. De tellingen van vogels voor de MER zijn geen representatieve weergave en zeker geen piektelling. De 'gemiddelde' aantallen zeggen namelijk niets over de benodigde ruimte voor trekvogels.
2. Verzocht wordt een inventarisatie van de flora uit te voeren.
3. Het plan voor veel parkeerplaatsen op het hoogwatervrije terrein is schadelijk voor de natuur als er te grote aantallen bezoekers komen.
4. Er wordt rekening gehouden met een soort winterharde koeien voor het gebied waar de nieuwe natuur moet komen. Als gevolg hiervan hebben de bewoners minder bewegingsvrijheid.

Reactie op de zienswijzen

Zienswijze ad 1:

In paragraaf 4.1 van de aanvraag om vergunning is weergegeven welke gegevens zijn gebruikt voor de toets aan de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. Zo is er gebruik gemaakt van een natuurinventarisatie van Natuurbeleven & Oranjewoud uit 2010. In 2014 heeft opnieuw een veldinventarisatie plaatsgevonden. Daarnaast zijn andere bronnen

geraadpleegd, waaronder van SOVON. Volgens onze beoordeling zijn deze gegevens voldoende om aan de instandhoudingsdoelstellingen te kunnen toetsen. Volgens betrokkene overwinteren ganzen in het gebied. Zij beschikt over een verzameling fotomateriaal van vogels waaronder ganzen. Verder wordt verwezen naar een film van een zwerm van 2000 grutto's, die is opgenomen door het IVN. Uit de zienswijze blijkt een grote mate van betrokkenheid met het betreffende gebied, maar deze informatie is naar onze mening niet voldoende om te kunnen concluderen dat niet wordt voldaan aan de instandhoudingsdoelen. Wij verwijzen in dit verband naar bijlage 7 van het besluit, waarin de effecten op broedvogels en niet-broedvogels staan beschreven.

Zienswijze ad 2:

De zienswijze heeft betrekking op beschermde flora en fauna. Deze laten wij in het kader van deze vergunningprocedure buiten beschouwing, omdat de Flora- en faunawet hierin voorziet.

Zienswijze ad 3:

Uit de aanvraag en passende beoordeling blijkt dat de aangevraagde activiteiten, waaronder parkeerplaatsen, niet leiden tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen.

Zienswijze ad 4:

De keuze voor de inrichting van het gebied wordt gemaakt door de aanvrager. Wij toetsen de aanvraag vervolgens aan het toetsingskader van de Nbw. De bewegingsvrijheid van de bewoners is geen belang dat door de Nbw wordt beschermd. Daarom moet dit belang in het kader van deze vergunningprocedure buiten beschouwing worden gelaten.

De zienswijzen leiden niet tot aanpassing van het besluit.

Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen van het voor deze aanvraag relevante Natura 2000-gebied Rijntakken is vermeld in bijlage 1.

Activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Het doel van de herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden is het verhogen van de hoogwaterveiligheid en het ontwikkelen van (rivier)natuur. Het project is als zodanig ook opgenomen in het conceptbeheerplan Rijntakken als maatregel voor realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen (Zie bijlage 2). Zie bijlage 3 voor de huidige situatie, bijlage 4 voor de nieuwe situatie en bijlage 5 voor een kaart van het inrichtingsplan. Deze vergunning betreft alleen het gedeelte waarvoor Gedeputeerde Staten bevoegd gezag voor zijn, namelijk de vergunning van de activiteiten i.h.k.v. het ontwikkelen van 206 ha riviernatuur. Hieronder valt het realiseren en behouden van zowel dynamische riviergebonden natuur (moerassen, slikkige oevers, zachthoutoibos, stroomdalgrasland) als laag dynamische natuur (ganzenfoerageergebied).

Er worden de maatregelen getroffen welke het doel dienen een waterstanddaling of nieuwe natuurontwikkeling te realiseren. Hieronder een overzicht onderstaande maatregelen:

Maatregel	Doel	Bevoegd gezag
aanleg van nevengeulen	Waterstanddaling	Ministerie Economische Zaken
maaiveldverlaging i.h.k.v. doorstroombaarheid	Waterstanddaling	Ministerie Economische Zaken
aanpassing van de zomerkade	Waterstanddaling	Ministerie Economische Zaken
verondiepen van de zandwinplassen	Waterstanddaling	Ministerie Economische Zaken
aanleg en ontwikkeling van moerassen	Natuurontwikkeling	Gedeputeerde Staten Gelderland

maaiveldverlaging i.h.k.v. verbeteren ecologische potenties	Natuurontwikkeling	Gedeputeerde Staten Gelderland
aanleg en ontwikkeling van zachthoutoibos	Natuurontwikkeling	Gedeputeerde Staten Gelderland
ontwikkeling van stroomdalgraslanden en rivierduinen	Natuurontwikkeling	Gedeputeerde Staten Gelderland
handhaven van recreatieve voorzieningen	Recreatie	Gedeputeerde Staten Gelderland
inrichten van een terp voor de grote grazers	Natuurontwikkeling	Gedeputeerde Staten Gelderland

In de aanvraag beschreven natuurwaarden

Habitattypen

Door de provincie Gelderland is een habitattypenkaart opgesteld. Het ecologisch bureau heeft in 2014 een inventarisatie uitgevoerd van de aanwezige habitattypen. Gebleken is dat de situatie in het veld op enkele punten afwijkt van de provinciale habitattypenkaart. Bij de beoordeling is uitgegaan van de huidige situatie zoals opgenomen in de aanvraag. In bijlage 6 zijn kaarten opgenomen zodat de verschillen inzichtelijk worden. De volgende habitattypen zijn onderzocht;

H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H6340 Ruigten en zomen (type A en C)

Deze habitattypen komen wel voor in de uiterwaard docht niet binnen het plangebied waar de ingreep plaatsvindt.

H3260B Rivieren met waterplanten en H6120 stroomdalgrasland

Deze habitattypen komen niet voor in de Heesseltsche uiterwaarden. Er is wel potentie voor ontwikkeling van stroomdalgrasland.

H3270 Slikkige rivieroeveren

Binnen de Heesseltsche uiterwaarden komt dit habitatype voor langs de oevers van de bestaande meestromende nevengeul van Opijnen. Het areaal Slikkige rivieroeveren is sterk variabel en mede afhankelijk van het inventarisatiemoment in relatie tot de waterstand in de rivier. Op de habitatypekaart van de provincie is een totaal van 2.5 hectare aangegeven als habitatype Slikkige rivieroeveren. Tijdens het veldwerk in 2014 is vastgesteld dat circa 2.1 hectare van dit habitatype aanwezig was langs de bestaande meestromende nevengeul van Opijnen (Antea Group, 2014), zie bijlage 6.

H6510 Glanshaver- en vossestaarthooilanden (type A en B)

Dit habitatype kent twee subtypen; Glanshaverhooiland (subtype A) en Vossestaarthooiland (subtype B). In de Heesseltsche uiterwaarden is het habitatype op kleine schaal aanwezig. Op de smalle strook tussen de oostelijke zandwinput en de Waal is een strook van circa 1.2 hectare Glanshaverhooiland aanwezig welke niet op de provinciale kaart is opgenomen maar wel tijdens de inventarisatie is gekarteerd (Antea Group, 2014), zie bijlage 6. Westelijk van het haventje van de steenfabriek zijn 2 percelen Glanshaverhooiland aanwezig van in totaal 1.6 ha (1.2 ha & 0.2 ha). Dit komt overeen met de gegevens van de provincie.

H91E0 Vochtige alluviale bossen

In de Heesseltsche Uiterwaarden komen verspreid vele kleine snippers voor van dit habitatype. Rondom de diverse kleiputten en waterpartijen zijn iets grotere bossen aanwezig. Het grootste aaneengesloten stuk beslaat 2 ha, het totaal areaal in de Heesseltsche Uiterwaarden is circa 14 hectare.

Habitatrichtlijnsoorten

De volgende soorten zijn niet waargenomen tijdens (verschillende) inventarisaties: Zeeprik (H1095), Elft (H1102), Zalm (H1106), Grote modderkruiper (H1145), Rivierdonderpad (H1163), Kamsalamander (1166), Meervleermuis (1318), Bever (H1337).

Andere habitatrichtlijnsoorten zijn wel aangetroffen of kunnen aanwezig zijn;

H1099 Rivierprik

Specifieke informatie over het voorkomen van deze soort in de Heesseltsche uiterwaarden is er niet, de soort is niet aangetroffen tijdens de inventarisatie in 2010 of 2014. Incidenteel zal de soort aanwezig zijn in de nevengeul van Opijnen.

H1134 Bittervoorn

Tijdens de inventarisatie in 2010 is de soort aangetroffen in het haventje nabij de steenfabriek (Antea Group, 2011). Daar is de soort in 2014 niet aangetroffen, maar nu wel op 2 andere locaties in de uiterwaard nabij Heesselt.

H1149 Kleine modderkruiper

Kleine modderkruipers zijn in 2014 in nagenoeg alle wateren gevangen tijdens de inventarisatie.

Broedvogels

De volgende soorten zijn niet waargenomen tijdens (verschillende) inventarisaties: Roerdomp, Woudaap, Oeverzwaluw en Grote karekiet. De volgende broedvogels zijn wel waargenomen;

A004 Dodaars

In de Heesseltsche uiterwaarden wordt de soort schaars waargenomen (NDFF). De soort is in 2014 vastgesteld als broedvogel in een oude strang nabij Heesselt.

A017 Aalscholver

In de Heesseltsche uiterwaarden is geen kolonie aanwezig maar er foerageren wel vogels in de grotere wateren. Deze aalscholvers rusten veelal op de kribvakken langs de Waal of in de hoogspanningsmasten. Er wordt gevoerageerd in zowel de zandwinputten als de grote plassen in de uiterwaarden, de absolute aantallen zijn beperkt tot enkele individuen (NDFF).

A119 Porseleinhoen

In juni en juli 2013 zijn een drietal waarnemingen gedaan van de Porseleinhoen in de Heesseltsche Uiterwaarden (NDFF) in het laag dynamische deel van de uiterwaard, dit duidt op een mogelijk broedgeval. In 2014 tijdens de specifieke (nachtelijke) soortinventarisaties is de soort niet aangetroffen.

A122 Kwartelkoning

De soort broedt onregelmatig in de Heesseltsche uiterwaarden. Tijdens de gebiedsdekkende inventarisatie in 2010 is één territorium langs de Waaldijk aangetoond in het laag dynamische deel en in 2012 weer één territorium nabij de dijk (NDFF). In 2014 is de soort niet aangetroffen tijdens de inventarisatie.

A153 Watersnip

De soort wordt spaarzaam als doortrekker waargenomen in de Heesseltsche uiterwaarden (waarnemingen.nl).

A197 Zwarte Stern

De soort broedt niet in de Heesseltsche uiterwaarden (Antea Group, 2014), de soort broedt wel in de uiterwaarden van Hurwenen.

A229 IJsvogel

In de Heesseltsche uiterwaarden zijn de afgelopen jaren enkele waarnemingen gedaan van ijsvogels.

A272 Blauwborst

De soort wordt met regelmaat (2010, 2011 en 2013, waarneming.nl) zingend waargenomen in de Heesseltsche uiterwaarden in het plangebied. De soort is ook in 2014 vastgesteld als broedvogel. Een broedpaar bevindt zich langs de winterdijk in het laag dynamische deel, het andere bevindt zich centraal in de uiterwaard.

Niet Broedvogels

Niet aanwezig (0 - circa 1 vogel (maandgemiddelde))

De volgende soorten zijn niet waargenomen gedurende de maandelijkse SOVON-tellingen in de periode 2009-2013: Kleine zwaan, Wilde zwaan, Toendrarietgans, Goudplevier en Kemphaan. Ook de aantallen Grutto, Nonnetje, Tureluur en Zwarte stern zijn marginaal.

Schaars aanwezig (1 - circa 10 vogel (maandgemiddelde))

De maandgemiddelden van de Aalscholver, Bergeend, Fuut, Pijlstaart, Scholekster, Slobeend en Wintertaling zijn beperkt tot hooguit enkele individuen per maand in één of beide telvakken.

Talrijk (10 - circa 100 vogel (maandgemiddelde))

Krakeend, Tafeleend en Wulp komen incidenteel talrijk voor in meerdere maanden met een gemiddelde tussen de 10 en circa 100 vogels in het gehele plangebied.

Zeer talrijk (>> 100 vogels (maandgemiddelde))

Grauwe gans en Kolgans komen in beide gebieden zeer talrijk voor in de wintermaanden. Dat geldt ook voor de Brandgans en Smient, ze maken gebruik van de zandwinputten om te slapen (SOVON, 2013). In beide telzones zijn eveneens incidenteel (enkele maanden) grote aantallen Kuifeend, Meerkoet en Wilde eend aanwezig. In september zijn grote groepen Kievit aanwezig.

De monitoringsdata van de SOVON tonen aan dat de Heesseltsche uiterwaarden met name wordt gebruikt als slaapplek door graseters en weinig kritische vogelsoorten als Kuifeend, Meerkoet en Wilde eenden. De uiterwaarden zijn weinig geschikt voor moerasvogels en vogels van natte graslanden en weidevogels, deze komen er in verhouding tot de uitgestrektheid van het gebied, maar in zeer kleine aantallen voor.

In de aanvraag beschreven relevante factoren

Het project leidt tot effecten op de actuele natuurwaarden en op de ecologische ontwikkelingsmogelijkheden. De volgende factoren zijn daarbij van belang;

Verandering in habitats door:

- Vergraven van aanwezige natuurwaarden;
- verandering in dynamiek (aantakking rivier);
- verandering in sedimentatie, zandafzetting en erosie;
- veranderingen in overstromingsdynamiek door het afgraven van het terrein (vernatting);
- verandering in landgebruik, keuze voor ander (natuur)beheer;
- ontwikkeling van beschermde habitats.

Er zal verstoring door de aanlegwerkzaamheden plaatsvinden.

In de aanvraag beschreven negatieve effecten van de gevraagde activiteiten

De Natuurtoets zegt over de effecten op de beschermde habitats het volgende;

Herinrichting van de Heesseltsche uiterwaarden heeft een gunstig effect op een groot aantal habitattypen van het Natura 2000-gebied Rijntakken. De kwaliteit en het areaal van de relevante

habitats van het Natura 2000-gebied kan zich na de ingreep ontwikkelen, Dankzij de herinrichting en de toename van overstromingsdynamiek ontstaan er goede mogelijkheden voor de ontwikkeling van Stroomdalgraslanden, Slikkige rivieroeveren, Glanshaverhooilanden en Alluviale bossen in de Heesseltsche uiterwaarden. Geschikt vegetatiebeheer is vastgelegd in het beheerplan (2011) met Staatsbosbeheer.

Per habitattypen is in het rapport aangegeven welke mogelijke effecten er tijdelijk en permanent kunnen optreden. Dit is in onderstaande tabel samengevat. Vervolgens wordt ingegaan op mogelijke effecten op habitattypen door maatregelen waar wij bevoegd gezag voor zijn;

Habitattypen	Verstoring, en tijdelijk ruimtebeslag	Permanent effect
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	N.v.t.	Beperkte potenties
Rivieren met waterplanten	N.v.t.	Beperkte potenties
Slikkige rivieroeveren	Verstoring tijdens aantakken en optimaliseren bestaande nevengeul van Opijnen	In totaal ontstaat er circa 18.9 hectare geschikt gebied voor de ontwikkeling van slikkige rivieroeveren.
Stroomdalgraslanden	N.v.t.	In totaal ontstaat er circa 34 hectare geschikt gebied voor de ontwikkeling van stroomdalgrasland.
Ruigten en zomen	N.v.t.	Aangepast beheer in laagdynamische deel is gunstig voor dit habitattypen
Glanshaver- en vossesaaarhooilanden	Ruimtebeslag van circa 50-100 m ² .	Omstandigheden de landtong, oeverwal en uiterwaardvlake veranderen ten gunste van dit habitat door natuurlijk beheer. Ontwikkelpotenties van meerdere hectares.
Vochtige alluviale bossen	Het totaal areaal in de Heesseltsche Uiterwaarden is circa 14 hectare. De tijdelijke aantasting betreft circa 7 ha.	Naar verwachting ontstaat op termijn circa 15 tot max. 17 ha hectare vochtig alluviaal bos.

Effect op (H3270) Slikkige rivieroeveren

Er is sprake van een tijdelijke verstoring door de optimalisatie van de bestaande nevengeul van Opijnen en door het aantakken van een kleine geul aan de bestaande geul van Opijnen. Door het aantakken van de uiterwaard geul aan de nevengeul van Opijnen zal dit habitattypen tijdelijk lokaal verstoord worden. Na realisatie zijn er geen factoren die het herstel en uitbreiding van het habitattypen belemmeren. Er is sprake van een tijdelijk negatief maar zeker niet significant effect gezien de mogelijkheden van ontwikkeling na de ingreep en de korte ontwikkelperiode van dit habitattypen.

Effect op (H6510) Glanshaver- en vossesaaarhooilanden:

In de toekomstige situatie ontstaan er gunstige abiotische omstandigheden op verschillende delen in het plangebied. Voor het graslandbeheer, waar dit habitattypen afhankelijk van is, zijn afspraken gemaakt in een beheerplan (onderdeel van de aanvraag). De effecten op het instandhoudingsdoel kunnen als gunstig worden geschat door een verandering van het beheer en overstromingsdynamiek.

Effect op (H91E0) Vochtige alluviale bossen:

Gezien de korte successieduur van het habitattypen en het feit dat het gemiddelde areaal alluviale bossen niet in het geding komt, zullen tijdelijke effecten niet significant zijn. Bij het ontwerp is rekening gehouden met bestaande stukken alluviaal bos, deze worden zoveel als mogelijk in stand gehouden. Langs de gehele oeverlijn van het stelsel van uiterwaardstrangen zal dit habitattypen zich weer gaan ontwikkelen.

De beoordeling van mogelijke effecten op dit habitattype door de aanleg van nevengeulen valt onder de bevoegdheid van het Ministerie.

Effecten op vissen, amfibieën en zoogdieren

Voor nagenoeg alle habitatsoorten zijn de permanente effecten gunstig; behoudens de Kleine modderkruiper en Bittervoorn komen er nu in het gebied geen habitatsoorten voor. Daarom zijn er geen negatieve versturende effecten tijdens de uitvoering. Voor alle soorten is de ontwikkeling van een dynamisch nat natuurgebied zeer gunstig. Er ontstaan volop opgroeimogelijkheden voor (jonge) habitatvissoorten en Bever.

Effect op (H1134) Bittervoorn

De Bittervoorn is in 2014 vastgesteld in een tweetal uiterwaardplassen. Beide plassen worden onderdeel van het complex van uiterwaardstrangen. Het wordt deels vergraven en verondiept waardoor het leefgebied tijdelijk wordt verstoord. Ontwikkeling van verschillende geulen en ondiepe waterplantrijke uiterwaardstrangen in het gebied vergroot het potentiële leefgebied van deze soort sterk. Gezien de ontwikkelingspotenties voor deze soort kunnen significant negatieve effecten op het instandhoudingsdoel uitgesloten worden.

Effect op (H1149) Kleine modderkruiper

De soort is in 2014 vastgesteld in nagenoeg alle wateren. De soort is een talrijke soort die voorkomt in de ondiepe slibrijke zones langs de aanwezig plassen en sloten. Tijdens de uitvoeringsfase wordt delen van het leefgebied van de soort vergraven en verstoord. Ontwikkeling van verschillende geulen en ondiepe waterplantrijke uiterwaardstrangen in het gebied vergroot het potentiële leefgebied van deze soort sterk. Gezien de ontwikkelingspotenties voor deze soort kunnen significant negatieve effecten op het instandhoudingsdoel uitgesloten worden.

Effecten op broedvogels en niet-broedvogels

Samengevat kan door verstoring tijdens de aanlegfase mogelijk effect optreden voor bijna alle aangewezen vogelsoorten. In bijlage 7 is per soort een uitwerking opgenomen. Voor geen van de soorten leidt dit tot significant negatieve effecten omdat d.m.v. maatregelen mogelijke effecten tot verwaarloosbaar gereduceerd kunnen worden. Door gefaseerd werken zijn er ook voldoende uitwijkmogelijkheden in het gebied zelf of in nabijgelegen gebieden.

Voor een aantal soorten kan er een afname van potentieel foerageergebied optreden door de extensivering van grasland. Dit leidt niet tot (significant) negatieve effecten omdat de betreffende soorten niet voorkomen of boven hun doel zitten.

De uitvoeringsfase veroorzaakt tijdelijk verandering van areaal van de habitattypen Slikkige rivieroever en Glanshaverhooilanden. Dit leidt niet tot (significant) negatieve effecten omdat het om verwaarloosbaar kleine oppervlakten gaat. Het habitattype Alluviale bossen heeft een dusdanig korte successieduur dat het zich weer ontwikkeld heeft voordat er een effect optreedt.

Effecten recreatieve voorzieningen

De huidige recreatieve mogelijkheden in de uiterwaarden blijven behouden. In bijlage 8 is een kaart opgenomen waarop de inrichting recreatieve voorzieningen is weergegeven. Er zijn geen plannen om de recreatie in het gebied te versterken. Daarom wordt er geen toename in de huidige recreatiedruk verwacht. Negatieve effecten op habitattypen en habitatsoorten zijn uit te sluiten. Er worden geen habitattypen aangetast, beïnvloedt of verstoord. Voor de soorten geldt dat er grote ongestoorde gebieden ontstaan. De herinrichting creëert een grootschalige natuurontwikkeling waarbij van negatieve effecten door recreatief medegebruik geen sprake is.

In de aanvraag voorgestelde mitigerende maatregelen

In de aanvraag zijn de geen mitigerende maatregelen opgenomen omdat er geen sprake is van significante negatieve effecten.

De herinrichting van de Heesseltsche uiterwaarden heeft een dusdanig gunstig effect op een groot aantal habitattypen van het Natura 2000-gebied Rijntakken dat van blijvend significante effecten geen sprake is.

In de aanvraag voorgestelde passende maatregelen

Er kunnen tijdens de uitvoering van de herinrichting effecten optreden tenzij gewerkt wordt volgens bepaalde regels. In de aanvraag wordt omschreven waar de uitvoeringsmaatregelen aan moeten voldoen om negatieve effecten te voorkomen. Een overzicht is opgenomen in bijlage 9. In het nog op te stellen werkplan wordt aangegeven welke maatregelen wanneer en waar in het gebied worden uitgevoerd.

Cumulatieve effecten

Er is geen sprake van significant negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Rijntakken door de herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden in combinatie met vergunde activiteiten voor nabijgelegen projecten.

Beoordeling van de effecten van de aanvraag op de instandhoudingsdoelstellingen

In het conceptbeheerplan Rijntakken is het NURG-project Heesseltsche Uiterwaarden opgenomen als maatregel voor de realisatie van de instandhoudingsdoelen voor Natura 2000 gebied Rijntakken. In het conceptbeheerplan is aangegeven dat het NURG-project Heesseltsche uiterwaarden samen met Kaderrichtlijnwaterproject Hurwensche uiterwaarden moet leiden tot realisatie van 20-30 ha Stroomdalgrasland en 5 -10 ha leefgebied voor het Porseleinhoen. Uit de aanvraag blijkt dat het plan bijdraagt aan de realisatie van Stroomdalgrasland en uitbreiding van leefgebied voor het Porseleinhoen. Daarnaast leidt het project tot een uitbreiding van het areaal aan Slikkige oevers en een kwaliteitsverbetering van Zachthoutoibos inclusief een beperkte toename van 14 naar 15 ha. Het project heeft tevens een positief effect op de broedvogels Blauwborst, Oeverwaluw en Dodaars. De herinrichting van de Heesseltsche Uiterwaarden heeft dus een zeer gunstig effect op de ontwikkelmogelijkheden van een aantal habitattypen en habitatrichtlijnsoorten. De effecten die optreden tijdens de uitvoering kunnen dusdanig beperkt worden dat er geen significant effect op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied optreedt. Wij onderschrijven de conclusie van het ecologisch rapport dat er geen significante effecten optreden. Ter voorkoming van verstoring van broedvogels tijdens de uitvoering wordt een voorschrift opgenomen.

Niet gebleken is dat er belangen aan de orde zijn zoals vermeld in artikel 19e sub c die in strijd zijn met verlening van de gevraagde vergunning.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande en de passende beoordeling hebben wij de zekerheid verkregen dat het project geen significant negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de betrokken Natura 2000-gebieden. Nu tevens de belangen zoals vermeld in artikel 19 e sub c Nbw 1998 niet aan de orde zijn, kan de vergunning worden verleend.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Gelderland:

Gelet op de artikelen 16, 19d-g en 43 van de Nbw 1998;

HEBBEN BESLOTEN

Rijkswaterstaat Oost-Nederland een vergunning conform de beschrijving in de aanvraag te **verlenen**. Aan de vergunning worden de volgende voorschriften verbonden:

1. Deze vergunning wordt uitsluitend gebruikt door (medewerkers van) de vergunninghouder of aantoonbaar in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder blijft daarbij verantwoordelijk voor de juiste naleving van deze vergunning.
2. De in voorschrift 1 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar de vergunde activiteit wordt uitgevoerd over een (digitale) kopie van deze vergunning, en toont deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
3. De in voorschrift 2 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze vergunning en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
4. Voorafgaand aan de werkzaamheden dient een werkplan ingediend te worden ter goedkeuring via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2015-005097. In dit werkplan dienen de volgende maatregelen te worden opgenomen:

Algemeen

- a) De vergravingen van de uiterwaarden dienen gefaseerd uitgevoerd te worden in ruimte en tijd. Op deze manier blijft er nog elders in het plangebied geschikt biotoop over voor (eventueel) verstoorde fauna om naar uit te wijken.
- b) Het kappen van bomen en begroeiing dient bij voorkeur in de maanden september tot oktober plaats te vinden. In deze maanden is de verstoring van de vogels het minst, aangezien er niet meer gebroed wordt en de wintergasten nog niet aanwezig zijn.
- c) Tijdens de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de mogelijke vestiging van oeverzwaluwen in het gebied. In (tijdelijke) zandige oeverwallen in het rivierengebied kunnen oeverzwaluw zich zeer snel vestigen (in één weekend) waardoor het werk stil kan komen te liggen. Daarom is het van belang tijdens het broedseizoen geen geschikt broedbiotoop (steile wanden) voor deze pionierssoort te creëren, door de vergravingen en gronddepots aan het eind van de werkweek flauw af te werken.
- d) Gedurende het gehele uitvoeringstraject dient ecologische begeleiding plaats te vinden. Deze ecooloog ziet toe op bovengenoemde maatregelen en adviseert de uitvoerders gedurende het werk om verstoring van beschermde waarden tijdens het werk te minimaliseren. Bij de eventuele vestiging van (bijzondere) broedvogels zoals de Kwartelkoning of andere beschermde natuurwaarden (rugstreeppadden) op of nabij het werkterrein adviseert de ecooloog welke specifieke maatregelen noodzakelijk zijn om verstoring uit te sluiten. Deze maatregelen kunnen bestaan uit het verplaatsen van de padden of het afstand houden tot broedplekken. Als er veel broedgevallen optreden, kan dit betekenen dat het werk in een bepaald gebied in het broedseizoen wordt stil gelegd.

Vogels

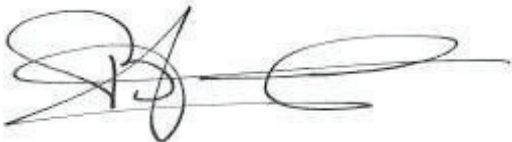
- e) Het verwijderen van bomen, ruigte en struweel en het maaien van riet en grasland dient buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring van broedende vogels uit te sluiten. In het algemeen geldt dat verstoring van alle broedende vogels dient uitgesloten te worden. Het broedseizoen loopt van globaal van medio maart tot medio juli.
- f) Om het verstoren van broedende vogels bij het werken tijdens het broedseizoen te voorkomen, moet de omgeving ervan ongeschikt gemaakt worden om er te broeden, voorafgaand aan het broedseizoen en de werkzaamheden.
- g) Potentieel broedgebied van de Kwartelkoning en Porseleinhoen in het laagdynamisch deel langs de Waalbanddijk mag niet verstoord worden gedurende de broedperiode (loopt van mei tot en met half oktober).
- h) (Grootschalige) graafwerkzaamheden in bestaande potentiële broedgebieden van moeras-, rieten weidevogels dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden. Indien gedurende het broedseizoen gewerkt wordt, dienen broedvogel werende maatregelen genomen te worden.
- i) Beide zandwinputten fungeren als slaapplek voor grote concentraties watervogels en ganzen gedurende de wintermaanden (november - maart). Verstoring van deze slaapplekfunctie door werkzaamheden dient uitgesloten te worden.

- j) Verstoring van foeragerende ganzen dient geminimaliseerd te worden in de periode van november tot maart. Er dienen vaste transportroutes gebruikt te worden in het gebied zodat gewinning van de ganzen voor transport op kan treden. Deze transportroutes liggen bij voorkeur op de nog te ontgraven gebieden en laten die delen van de uiterwaarden waar geen ingrepen plaatsvinden zoveel mogelijk ongemoeid.

Vissen en amfibieën

- k) Om schade aan vissoorten en amfibieën zo veel mogelijk te voorkomen, dienen vergravingen aan bestaande plassen, sloten en natte biotopen gefaseerd uitgevoerd te worden en buiten het voorjaar, zodat de soorten de kans hebben om weg te zwemmen. Indien in het voorjaar gewerkt wordt aan waterkanten, dient de oeverzone voorafgaande aan de werkzaamheden en voor 1 maart, maximaal onaantrekkelijk gemaakt te worden om de voorplanting van amfibieën op het werkterrein te voorkomen.
- l) Om schade aan vissoorten zo veel mogelijk te voorkomen, dienen de vergravingen aan bestaande plassen en geulen gefaseerd uitgevoerd te worden, zodat de soorten de kans hebben om weg te zwemmen. Bij het verondiepen van plassen en sloten, dient één richting uit gewerkt te worden.
- m) Het is van belang om bij volledig dempen van geïsoleerde plassen en watergangen, zoveel mogelijk vissen te vangen en te verplaatsen voorafgaande aan de werkzaamheden.
- n) Habitattypen
- o) Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de onder meer de aanwezigheid van beschermde habitattypen langs de zomerdijk, de landtong, de percelen westelijk van de steenfabriek (Glanshaverhooilanden) en Alluviale bossen. Het aanleggen van rijroutes of anderszins verstoren van deze locaties is niet toegestaan, indien ze niet tot het ingreepgebied behoren.
5. De werkzaamheden worden conform het goedgekeurde werkplan uitgevoerd.
6. Uiterlijk 2 weken voor aanvang van de werkzaamheden dient een startmelding te worden gedaan aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2015-005097.
7. Binnen twee weken na realisering van de activiteit/het project dient een gereedmelding te worden gedaan aan de Provincie Gelderland, via e-mailadres post@gelderland.nl, onder vermelding van het zaaknummer 2015-005097.

Namens Gedeputeerde Staten van Gelderland,

H. Boerdam

N.B. Wij wijzen u er op dat u zelf verantwoordelijk bent voor het verkrijgen van eventueel benodigde ontheffingen, vergunningen of toestemmingen op grond van andere wet en regelgeving.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na dagtekening van het besluit hiertegen een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan Gedeputeerde Staten, secretariaat Commissie van Advies voor Bezwaarschriften en Klachten, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem. Op envelop en brief duidelijk "bezwaarschrift" vermelden.

Degene die een bezwaarschrift heeft ingediend, kan bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage) een verzoek indienen om een voorlopige voorziening te treffen. Voor het behandelen van een verzoek om een voorlopige voorziening wordt griffierecht geheven. Over de hoogte en de wijze van betaling van het griffierecht kunt u informatie verkrijgen bij de Raad van State, telefoonnummer (070) 426 44 26.

Informatie over de bezwarenprocedure en de mogelijkheid van mediation is te vinden op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl).

U kunt die informatie, vervat in de brochure "Niet eens met een besluit van de provincie Gelderland? Bezwaarschrift of mediation" ook opvragen bij het Provincieloket via telefoonnummer (026) 359 99 99.

Bijlagen:

- Bijlage 1 Instandhoudingsdoelstellingen Rijntakken
- Bijlage 2 Overzicht maatregelen i.h.k.v. Natura 2000 beheerplan Rijntakken
- Bijlage 3 Kaart Heesseltsche Uiterwaarden, huidige situatie
- Bijlage 4 Kaart Heesseltsche Uiterwaarden, nieuwe situatie
- Bijlage 5 Inrichtingsplan Heesseltsche Uiterwaarden
- Bijlage 6 Kaarten verschillen aangetroffen habitattypen
- Bijlage 7 Effecten broedvogels en niet-broedvogels
- Bijlage 8 Kaarten inrichting recreatieve voorzieningen

BIJLAGE 1

Instandhoudingsdoelstellingen van het voor deze aanvraag relevante Natura 2000-gebied

Rijntakken

Bij besluit van 29 april 2014 zijn de Vogelrichtlijngebieden IJssel, Neder-Rijn, Gelderse Poort en Waal en de daarin gelegen Habitatrichtlijngebieden IJsseluiterswaarden, Amerongse Bovenpolder, Gelderse Poort en Rijswaard en Kil van Hurwenen samengevoegd tot één Natura 2000-gebied: Rijntakken.

De Rijntakken is op 24 maart 2000 (Stcrt. 2000, nr. 65) als vier afzonderlijke speciale beschermingszones onder de Vogelrichtlijn aangewezen: IJssel, Neder-Rijn, Waal en Gelderse Poort.

De Rijntakken is op 20 mei 2003 als vier afzonderlijke gebieden aangemeld als Habitatrichtlijngebied. Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie deze gebieden geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio.

Ingevolge artikel 60a, vijfde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is de status van de hieronder aangegeven beschermde natuurmonumenten, voor zover gelegen in eerder aangewezen Vogelrichtlijngebieden, op 1 oktober 2005 vervallen.

- IJsseluiterswaarden, aangewezen 8 augustus 1995 (N-95-6038; Stcrt. 1995, 166);
- De Oude Waal I, aangewezen 16 maart 1983 (NLB/GS/GA-121; Stcrt. 1983, 55);
- Weide Oude Rijnstrangengebied, aangewezen 18 april 1979 (NLB/N 35262; Stcrt. 1979).
- Kil van Hurwenen, aangewezen 26 juni 1973 (8532; Stcrt. 1973, 129).

Ingevolge artikel 15a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is de status van het deel van het beschermd natuurmonument IJsseluiterswaarden dat geen onderdeel was van het eerder aangewezen Vogelrichtlijngebied, door de aanwijzing van het Natura 2000-gebied Rijntakken vervallen.

Algemene doelen (aanwijzingsbesluit Rijntakken)

Behoud en indien van toepassing herstel van:

- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
- de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
- de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Instandhoudingsdoelstellingen die alleen van toepassing zijn op de delen die naast vogelrichtlijngebied tevens als habitatrichtlijngebied zijn aangewezen.

Tabel 1 Instandhoudingsdoelstellingen (Bron: aanwijzingsbesluit Rijntakken)

(= behouddoelstelling; > ontwikkeldoelstelling; =<) behouddoelstelling maar achteruitgang toegestaan ten gunste van specifieke ontwikkeldoelstelling)

Habitattypen	<i>Doelstelling verspreiding</i>	<i>Doelstelling oppervlakte</i>	<i>Doelstelling kwaliteit</i>
H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	=	>	>
H3260B Rivieren met waterplanten	=	>	=
H3270 Slikkige rivieroever	=	>	>
H6120 Stroomdalgraslanden ¹	=	>	>
H6430A Ruigten en zomen, nat zoet, laag-dynamisch	=	=	=
H6430C Ruigten en zomen, droog	=	=	=
H6510A Glanshaverhooilanden	=	>	>
H6510B Vossenstaartgraslanden	=	>	>
H91E0A Rivierbegeleidende zachthout-Ooibossen	=	=	>
H91E0B Rivierbegeleidende essen-iepenbossen	=	=	>
H91F0 Droge hardhoutooibossen	=	>	>

¹Prioritair habitatype

Soorten	<i>Doelstelling verspreiding leefgebied</i>	<i>Doelstelling omvang leefgebied</i>	<i>Doelstelling kwaliteit leefgebied</i>	<i>Doelstelling populatie</i>
H1095 Zeeprik	=	>	>	>
H1099 Rivierprik	=	>	>	>
H1102 Elft	=	=	=	>
H1106 Zalm	=	=	=	>
H1134 Bittervoorn	=	=	=	=
H1145 Grote modderkruiper	>	>	>	>
H1149 Kleine modderkruiper	=	=	=	=
H1163 Rivierdonderpad	=	=	=	=
H1166 Kamsalamander	>	>	>	>
H1318 Meervleermuis	=	=	=	=
H1337 Bever	=	=	=	>

Instandhoudingsdoelen die op het gehele gebied van toepassing zijn.

Broedvogels	<i>Doelstelling verspreiding leefgebied</i>	<i>Doelstelling omvang leefgebied</i>	<i>Doelstelling kwaliteit leefgebied</i>	<i>Omvang populatie van "x" paren</i>
A004 Dodaars		=	=	45
A017 Aalscholver		=	=	660
A021 Roerdomp		>	>	20
A022 Woudaap		>	>	20
A119 Porseleinhoen		>	>	40
A122 Kwartelkoning		>	>	160
A153 Watersnip		=	=	17
A197 Zwarte stern		>	>	240
A229 IJsvogel		=	=	25

A249 Oeverzwaluw		=	=	680
A272 Blauwborst		=	=	95
A298 Grote karekiet		>	>	70
Niet-broedvogels	<i>Doelstelling verspreiding leefgebied</i>	<i>Doelstelling omvang leefgebied</i>	<i>Doelstelling kwaliteit leefgebied</i>	<i>Seizoensge- middelde van "x" vogels</i>
A005 Fuut		=	=	570
A017 Aalscholver		=	=	1300
A037 Kleine zwaan		=	=	100
A038 Wilde zwaan		=	=	30
A039 Toendrarietgans	=	=($<$)	=	2800
A041 Kolgans	=	=($<$)	=	10.600
A043 Grauwe gans	=	=($<$)	=	22.000
A045 Brandgans	=	=($<$)	=	5.200
A048 Bergeend		=	=	120
A050 Smient	=	=($<$)	=	17.900
A051 Krakeend		=	=	340
A052 Wintertaling		=	=	1.100
A053 Wilde eend		=	=	6.100
A054 Pijlstaart		=	=	130
A056 Slobeend		=	=	400
A059 Tafeleend		=	=	990
A061 Kuifeend		=	=	2.300
A068 Nonnetje		=	=	40
A125 Meerkoet		=	=	8.100
A130 Scholekster		=	=	340
A140 Goudplevier		=	=	140
A142 Kievit		=	=	8.100
A151 Kemphaan		=	=	1.000 ²
A156 Grutto		=	=	690
A160 Wulp		=	=	850
A162 Tureluur		=	=	65

²Betreft seizoensmaximum

BIJLAGE 2 Overzicht maatregelen deelgebied Heesseltsche Uiterwaarden i.h.k.v. Natura 2000 beheerplan Rijntakken, Rijntak Waal

(CONCEPT 21 mei 2015)

Maat regel	specificatie van maatregel	Uitvoerin gskader	Omvang maatregel	Ecologische doelstelling waaraan maatregelen een bijdrage levert	Beheerplan- periode
realiseren inrichtingsplan	aanleg van diverse geulen, maaiveld verlagen, moerassen. Verder wordt ingezet op de aanleg, zandwinplassen verondiepen	NURG (RWS), WaalWee Ide, KRW	5-10 ha leefgebied porseleinhoen, 20-30 ha stroomdalgrasland (gedeelde opgave met Hurwenensche uiterwaarden)	uitbreiding leefgebied trekvisser, slikkige oevers, realiseren droge graslanden, meren met krabbenscheer, vochtige ruigten en zomen, leefgebied kamsalamander, leefgebied porseleinhoen, leefgebied kwartelkoning en leefgebied eenden en steltlopers	realisering in 1ste afgerond
versterken leefgebied kamsalamander	op basis op te stellen plan samen met Rijswaard	EHS- functieverandering/inrichting/beheer		kwaliteitsverbetering leefgebied kamsalamander	1ste, 2de
realisatie restant opgave nieuwe natuur	realisatie in kader inrichtingsplan NURG	NURG (RWS), WaalWee Ide, KRW	10 ha	bijdrage aan gebiedsdoelstelling: uitbreiding leefgebied trekvisser, slikkige oevers, realiseren droge graslanden, meren met krabbenscheer, vochtige ruigten en zomen, leefgebied kamsalamander, leefgebied porseleinhoen, leefgebied kwartelkoning en leefgebied eenden en steltlopers	1ste, 2de
soortgerichte maatregel kwartelkoning	afspraken maken met (agrarisch) beheerders over kwartelkoning vriendelijk beheer	EHS-beheer		kwaliteitsverbetering leefgebied kwartelkoning	1ste, 2de, 3de
M13 (Extra maaien/hooien en afvoeren en nabeweiden)	Ten behoeve van H6510A Glanshaver- en vossenstaarthooiland, H6120 Stroomdalgrasland	PAS	2 ha glanshaverhooiland	kwaliteitsverbetering glanshaverhooiland stroomdalgrasland	1ste, 2de, 3de

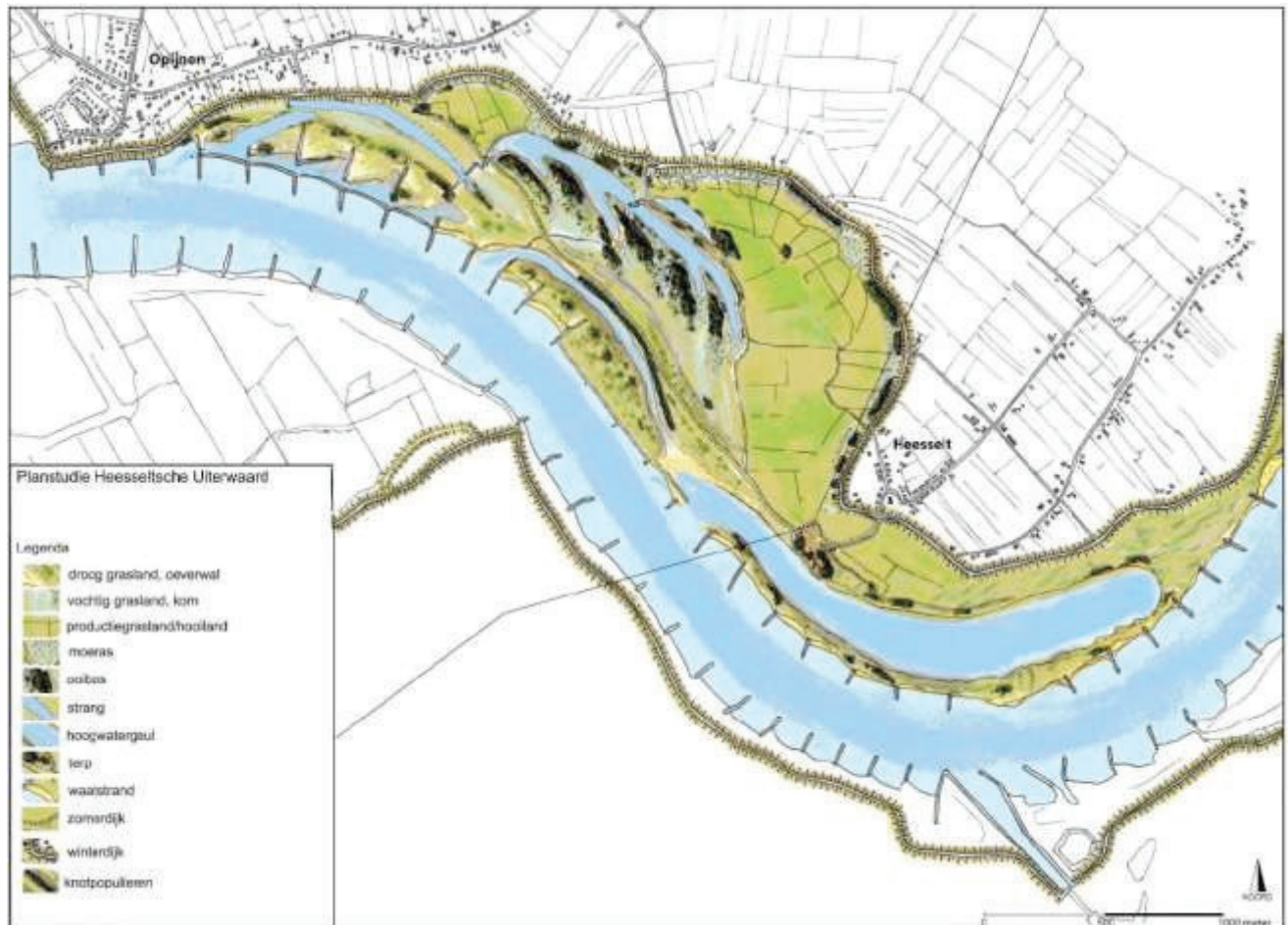
BIJLAGE 3

Kaart Heesseltsche Uiterwaarden, huidige situatie

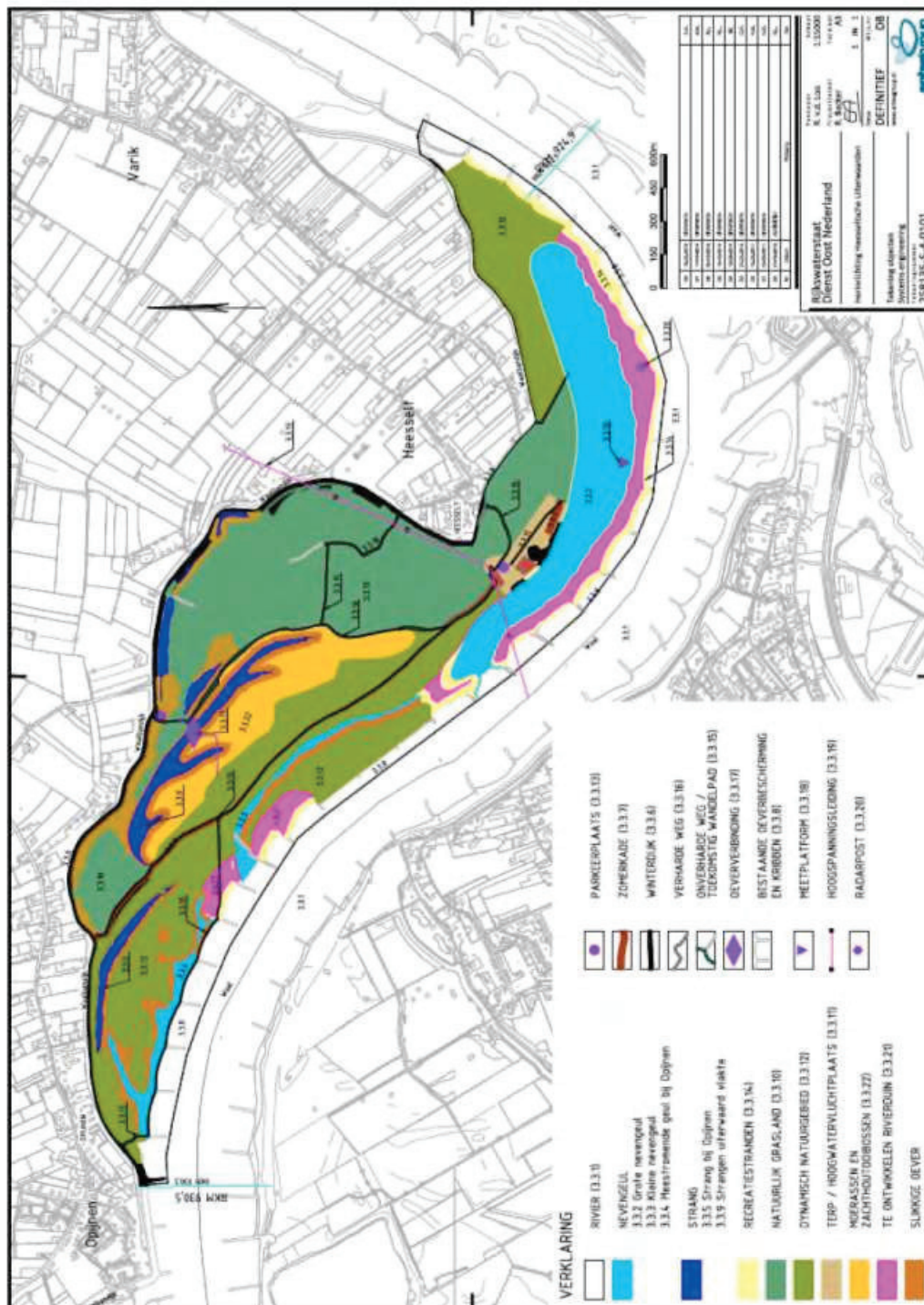

BIJLAGE 4

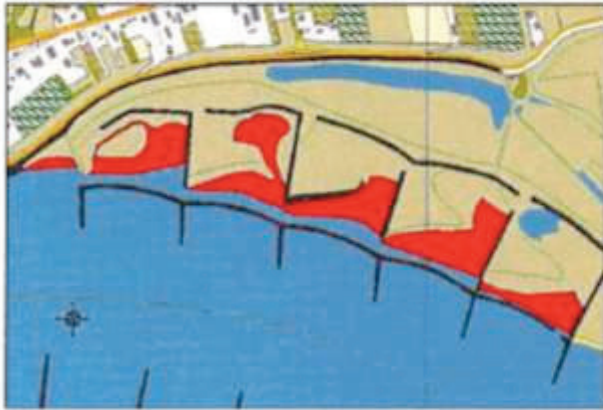
Kaart Heesseltsche Uiterwaarden, nieuwe situatie

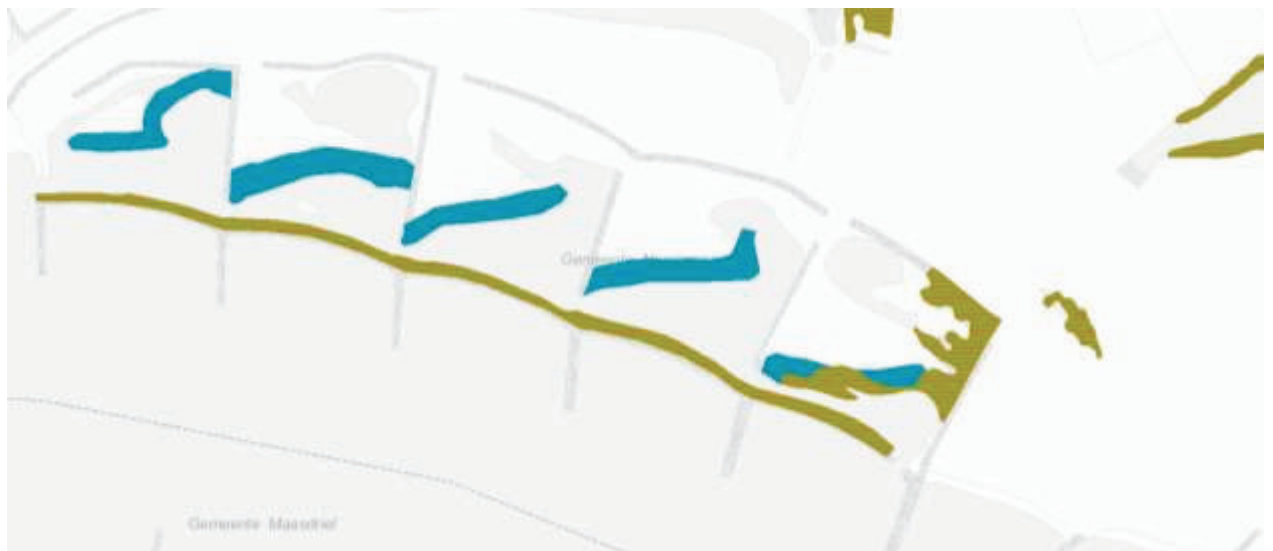
BIJLAGE 5 Inrichtingsplan Heesseltsche Uiterwaarden

BIJLAGE 6 Kaarten verschillen aangetroffen habitattypen

Figuur 4-2: Ligging van het habitatype *Slikkige rivieroeveren* langs de bestaande geul van Opijnen (Antea Group, 2014).

Ligging van het habitatype Slikkige rivieroeveren volgens Provincie Gelderland

Figuur 4-4: Ligging van habitattype *Ruigten en zomen* (subtype A) (Antea Group, 2014).

Ligging van het habitattype *Ruigten en zomen* volgens provincie Gelderland (oranje-bruin gestreept)

Figuur 4-5: Ligging van het habitatype Glanshaverhooiland (H6510, type A) nabij de zandputten in de Heesseltsche uiterwaarden west . De linker figuur toont de provinciale kaart, de rechter figuur toont een Glanshaverhooiland op de landtong tussen de Waal en zandwinput die niet op de provinciale kaart is opgenomen.

BIJLAGE 7 Effecten broedvogels en niet-broedvogels

Effecten op broedvogels

Effect op (A004) Dodaar

De soort reageert positief op de aanleg van nieuwe natte natuur en lokaal verbeteren van het waterpeil (Sierdsema, 2008). De soort is aangetroffen in de oude strang nabij Heesselt welke wordt aangetakt aan het complex van uiterwaardstrangen. Tijdens de aanlegfase is het tijdelijk ongeschikt raken van dit water als broedgebied niet uitgesloten.

De grootschalige ontwikkeling daarna van laag dynamische waterplantrijk water is gunstig voor de soort.

Gezien de beperkte omvang van de broedpopulatie in de Heesseltsche uiterwaarden (0 - 1 broedpaar) zijn negatieve effecten op het instandhoudingsdoel uit te sluiten.

Effect op (A007) Aalscholver

De Aalscholver broedt niet in het plangebied. De grote toename van rivierdynamiek en oppervlaktewater vergroot de foerageermogelijkheden voor deze soort in het gebied. Verstoring van oppervlaktewateren tijdens de uitvoeringsfase heeft gezien het beperkte areaal van het plangebied in vergelijking met het totale areaal geschikt foerageergebied van de soort in het Natura 2000-gebied geen negatief effect op het instandhoudingsdoel.

Effect op (A119) Porseleinhoen

De ontwikkeling zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort in de Uiterwaarden van de Waal.

Effect op (A122) Kwartelkoning

De herinrichting van de uiterwaard heeft een gunstig effect omdat het potentieel areaal leefgebied voor de soort toeneemt.

Effect op (A229) IJsvogel

Een waterpartij, waar de ijsvogel gebroed heeft, raakt in potentie ongeschikt tijdens de uitvoeringsfase, dit schaadt het instandhoudingsdoel niet gezien de ontwikkelpotenties van de soort en de huidige staat van instandhouding.

Effect op (A249) Oeverzwaluw

De soort komt nu niet voor maar de herinrichting biedt kansen door de verhoging van rivierdynamiek in het gebied. Steilranden kunnen ontstaan waardoor er broedplekken gecreëerd worden. Deze ontwikkeling kan een gunstig effect op het instandhoudingsdoel hebben.

Effect op (A272) Blauwborst

De Blauwborst is reeds een lokale broedvogel waarvoor de potenties nog beter worden. De grootschalige ontwikkeling van natte moerasnatuur is gunstig voor deze soort. Binnen de Heesseltsche uiterwaarden zijn in 2014 twee territoria vastgesteld waarvan er één locatie tijdens de aanlegfase verloren gaat. Dit tijdelijke negatieve effect schaadt het instandhoudingsdoel niet gezien de ontwikkelingspotenties van de soort en de huidige staat van instandhouding. De soort zit boven zijn doel.

Effect op (A298) Grote Karekiet

De soort komt niet voor in de Heesseltsche uiterwaarden.

Effecten op Niet-broedvogels

Effect op (A005) Fuut

De soort komt nu schaars voor in de Heesseltsche uiterwaarden. De herinrichting van het actuele leefgebied leidt tot een tijdelijke verstoring van zijn leefgebied. Door het treffen van

maatregelen leidt dit niet tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A017) Aalscholver

De soort komt het gehele jaar voor in het plangebied. De Aalscholver gebruikt de kribben langs de Waal en de hoogspanningsmasten in het gebied om te rusten en de veren te drogen. Ze foerageren zowel in als buiten het plangebied. Omdat er voldoende uitwijkmogelijkheden in de buurt zijn zal het project met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A037) Kleine zwaan

De voorgenomen ingreep heeft een negatief effect op de kwaliteit van het foerageergebied van de Kleine zwaan door het afgraven en extensiveren van de aanwezige graslanden. De Kleine zwaan is echter niet waargenomen in de periode 2009-2013 (SOVON, 2014). De ontwikkeling in de Heesseltsche uiterwaarden zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort in de Rijntakken aangezien de Heesseltsche uiterwaarden geen onderdeel uit maakt van het leefgebied. Er is geen sprake van permanent of tijdelijk verlies van leefgebied van de soort.

Effect op (A038) Wilde zwaan

De Wilde zwaan is niet waargenomen in de periode 2009-2013 (SOVON, 2014). De ontwikkeling in de Heesseltsche uiterwaarden zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort in de Rijntakken aangezien het gebied geen onderdeel uit maakt van het leefgebied. Er is geen sprake van permanent of tijdelijk verlies van leefgebied van de soort. Het plangebied heeft geen functie voor de Wilde zwaan als foerageergebied of slaapplaats.

Effect op (A039) Toendrarietgans, (A041) Kolgans, (A043) Grauwe gans, (A043) Brandgans

Voor alle vier de ganzen met een instandhoudingsdoel in het Natura 2000-gebied geldt dat de Heesseltsche uiterwaarden van belang is als slaapplaats.

Door de omvang van het werk zijn er voldoende rust- en slaapplaatsen in het gebied tijdens de uitvoering, daarnaast kunnen gebieden in de omgeving fungeren als slaapplaats. Het mogelijk tijdelijk ongeschikt zijn van een slaapplaats in de december, januari of februari schaadt het instandhoudingsdoel niet. Er zijn voldoende slaapplaatsen (grote wateren) in de directe omgeving waar de wintergasten naar kunnen uitwijken.

De voorgenomen ingreep heeft een negatief effect op de kwaliteit van het foerageergebied van de Kolgans en Grauwe gans door het afgraven en extensiveren van de aanwezige graslanden. Alle soorten bevinden zich (ver) boven het instandhoudingsdoel. De ingreep heeft daarom geen negatief effect op de instandhoudingsdoelen.

Effect op (A048) Bergeend

De Bergeend is niet of met enkele exemplaren in het gebied aanwezig. De Bergeend gebruikt het plangebied als foerageergebied. Door de voorgenomen ingreep is er sprake van een sterke verbetering van het foerageergebied voor de soort door een toename van oppervlaktewater met rivierdynamiek en ondiepe zones. Gezien de beperkte aantallen zal de eventuele verstoring van een aantal vogels met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort in het Natura 2000-gebied.

Effect op (A050) Smient

Het Natura 2000-gebied Rijntakken heeft voor de Smient met name een functie als slaap- en rustplaats. Smienten foerageren zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied. De bescherming van de soort is dan ook mede afhankelijk van voldoende geschikte foerageergebieden buiten dit Natura 2000-gebied. Afname van de foerageercapaciteit binnen het gebied is toelaatbaar, mits er in totaal voldoende foerageercapaciteit beschikbaar blijft

(Aanwijzbesluit Rijntakken, 2014). Smienten zijn in de wintermaanden aanwezig in de gehele uiterwaard. De hoogste aantallen (ruim 400 vogels) zijn aanwezig in december en februari in het telvak met beide zandwinputten. Beide zandwinputten fungeren als slaappleaats, in het westelijk deel van de uiterwaard zijn gemiddeld tussen de 30 en maximaal 125 exemplaren aanwezig. Smienten reageren net als de overige graseters (ganzen) negatief op natuurontwikkeling. Het negatieve effect van natuurontwikkeling wordt veroorzaakt doordat productiegasland wordt omgezet in meer natuurlijke vegetatie.

Door de omvang van het werk zijn er voldoende rust- en slaappleaatsen in het gebied tijdens de uitvoering, daarnaast kunnen gebieden in de omgeving ook fungeren als slaappleaats. Het mogelijk tijdelijk ongeschikt zijn van een slaappleaats in de december, januari of februari schaadt het instandhoudingsdoel niet. De soort zit ruim boven zijn doel (2009 t/m 2013)

Effect op (A051) Krakeend

In het plangebied komt de Krakeend in lage aantallen voor. De Krakeend gebruikt het plangebied als foerageergebied en als broedgebied. Met name de ondiep waterplantrijke plassen zijn geschikt voor deze soort. Door de voorgenomen ingreep is er sprake van een verbetering van het foerageergebied voor de Krakeend door een toename van ondiep oppervlakte wateren en ondiepe zones. De soort kan lokaal tijdelijk een verstorend effect ondervinden als gevolg van de herinrichting. Deze soort heeft een gunstige landelijke staat van instandhouding en kent een behoudsdoelstelling. De herinrichting van het actuele leefgebied zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort in de Uiterwaarden van de Waal.

Effect op (A052) Wintertaling

De Wintertaling is een schaarse wintergast in het gebied, gemiddeld zijn enkele individuen aanwezig. De Wintertaling behoort net als de Krakeend bij de vogels van moeras- en waterplanteters. Deze gehele groep reageert sterk positief op natte natuurontwikkelingsprojecten in uiterwaarden (van den Bremer, 2009). De herinrichting van het actuele leefgebied zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort

Effect op (A053) Wilde eend

De Wilde eend is een talrijke vogel in met name het westelijke deel van de uiterwaarden. In de wintermaanden zijn enkele honderden vogels aanwezig. In het zomerhalfjaar gaat het om enkele tientallen vogels, dit betreft mede lokale broedvogels waarop het instandhoudingsdoel geen betrekking heeft. De Wilde eend behoort net als de Krakeend en Wintertaling bij de vogels van moeras- en waterplanteters. Deze gehele groep reageert sterk positief op natte natuurontwikkelingsprojecten in de uiterwaard (van den Bremer, 2009). De herinrichting van het actuele leefgebied zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A054) Pijlstaart

De Pijlstaart is een vrij talrijke doortrekker en schaarse wintergast (Lensink et al., 2009) in het rivierengebied. De soort komt in de wintermaanden schaars (1 - circa 10 vogels) in de Heesseltsche uiterwaarden voor. De beoogde ontwikkeling vergroot en verbetert zowel de omvang van het leefgebied als de kwaliteit ervan. De ontwikkeling zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A056) Slobeend

De Slobeend is schaars in het gebied, gemiddeld zijn enkele individuen aanwezig. De soort profiteert van natuurontwikkeling in uiterwaarden door een toename van slikranden, ondiepe wateren en toename van inundatiefrequentie (van den Bremer, 2009). Door de toename van ondiep water, moeras en slikranden wordt het plangebied meer geschikt als rust- en foerageergebied voor de Slobeend. De herinrichting van het actuele leefgebied zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A059) Tafeleend

Tafeleend komen tot enkele tientallen in de wintermaanden voor in het westelijke deel van de uiterwaard. Door de toename van oppervlaktewater wordt de uiterwaard meer geschikt als foerageer- en rustgebied voor de Tafeleend. De soort kan tijdelijk negatieve effecten ondervinden als gevolg van de herinrichting. Door het nemen van maatregelen zal de herinrichting van het actuele leefgebied zal echter met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A061) Kuifeend

De soort is in het plangebied talrijk in met name het najaar en de winter. Bij de Kuifeend resulteert natuurontwikkeling in een lokale toename. Door de toename van ondiep water en oppervlaktewater wordt het plangebied meer geschikt als foerageer- en rustgebied. De soort kan tijdelijk negatieve effecten ondervinden als gevolg van de herinrichting. De verstoring van het actuele leefgebied zal door het nemen van maatregelen met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A068) Nonnetje

Het Nonnetje is een vrij schaarse doortrekker en wintergast in het riviergebied (Lensink et al., 2009). Gedurende de jarenlange SOVON monitoring is de soort zeer zelden waargenomen. Door de toename van de rivierdynamiek en oppervlaktewater wordt het plangebied in potentie meer geschikt als foerageergebied en rustgebied. Als zichtjager is hij gebaat bij goed doorzicht van het water en een toename van oppervlaktewater. Door de ingreep zal de hoeveelheid oppervlaktewater in het plangebied toenemen, waardoor er sprake is van verbetering van de kwaliteit van het foerageergebied. De ingreep zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A125) Meerkoet

De Meerkoet is een talrijke broedvogel en talrijke doortrekker en wintergast in het riviergebied (Lensink et al., 2009). In de Heesseltsche uiterwaarden komt de soort redelijk talrijk voor. De soort is een planteneter die gunstig reageert op de ontwikkeling van natte natuurgebieden in de uiterwaarden (van den Bremer, 2009). Door de toename van ondiep water en natte oevers wordt het plangebied meer geschikt als foerageergebied voor de Meerkoet. De soort kan tijdelijk negatieve effecten ondervinden als gevolg van de herinrichting. De herinrichting van het actuele leefgebied zal echter met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A130) Scholekster

De Rijntakken hebben voor de Scholekster met name een functie als foerageergebied en als slaapplek (Aanwijzbesluit, 2014). De Scholekster komt schaars voor in de Heesseltsche uiterwaarden, het gaat om enkele vogels, waarschijnlijk gaat het om enkele lokale broedvogels en heeft het gebied geen functie als slaapplek of doortrekgebied. De soort foerageert zowel op grasland als op slikranden en ondiepe wateren. De grootschalige ontwikkeling van natte natuur met dynamische rivieroevers maakt het gebied geschikter dan foerageer- en slaapplek. De herinrichting van het actuele leefgebied zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A140) Goudplevier

De Goudplevier overwintert niet in de Heesseltsche uiterwaarden. Effecten op de soort zijn derhalve uit te sluiten.

Effect op (A14)2 Kievit

De Kievit is een talrijke broedvogel en zeer talrijke doortrekker en talrijke wintergast in het riviergebied (Lensink et al., 2009). De Uiterwaarden Waal hebben een functie als

foerageergebied en slaappleats. In de Heesseltsche uiterwaarden is de soort het talrijkst in juli, augustus en september. Na het broedseizoen vormen de Kieviten hier grote groepen voor de trek. Door de voorgenomen ingreep ontstaat er een verbetering van de kwaliteit van het doortrekgebied door de extensivering van het gebied en het meer dynamische beheer. Door het dynamisch karakter ontstaat er meer plas-dras situaties en slikranden. De soort kan tijdelijk negatieve effecten ondervinden als gevolg van de herinrichting. De aantasting van het actuele leefgebied zal echter met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A151) Kemphaan

De Kemphaan is geen doortrekker in de Heesseltsche uiterwaarden (Tabel 4-1). Effecten op de soort zijn derhalve uit te sluiten.

Effect op (A156) Grutto

De Grutto heeft landelijk een zeer ongunstige staat van instandhouding en kent een behoudoelstelling, omdat de landelijk ongunstige trend wordt veroorzaakt door de ontwikkeling van de broedpopulatie. De aantalsontwikkelingen in de Rijntakken zijn negatief (aanwijksbesluit Rijntakken). Het Natura 2000-gebied heeft een functie als foerageergebied en slaappleats. Dit geldt niet voor de Heesseltsche uiterwaarden. De soort is geen broedvogel, evenmin liggen er (veen)weidepolders in de omgeving waar de soort broedt. De uiterwaard heeft geen functie als slaappleats. Door de voorgenomen ingreep ontstaat er vernatting. Meer rivierdynamiek in de uiterwaarden kan zorgen voor geschikte natte ondergelopen weilanden in het voorjaar. Dit zijn ideale slaap- en rustgebieden tijdens de voorjaarsrek. De herinrichting zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

Effect op (A160) Wulp

De Wulp soort heeft landelijk een gunstige staat van instandhouding en kent een behoudoelstelling. Er is sprake van een toename in het Natura 2000-gebied Rijntakken. Het gebied heeft een functie als foerageer- en slaappleatsgebied. Door de ingreep neemt de kwaliteit van het foerageergebied toe door de extensivering van het gebied en meer rivierdynamiek. De soort is in december - januari aanwezig in het telvak met beide grote zandwinputten. Het tijdelijk niet geschikt zijn van een deel van het plangebied voor deze soort tijdens de uitvoering van de werkzaamheden veroorzaakt met zekerheid geen (significant) negatief effect op het instandhoudingsdoel. In de omgeving zijn voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig.

Effect op (A162) Tureluur

De Tureluur komt zeer schaars voor in de uiterwaarden, het gebied heeft in de huidige vorm geen functie als slaappleats of doortrekgebied. De soort foerageert op nat grasland, op slikranden en ondiepe wateren. De grootschalige ontwikkeling van natte natuur met dynamische rivieroever maakt het gebied geschikt dan foerageer- en slaappleats voor de soort. De herinrichting van het actuele leefgebied zal met zekerheid niet leiden tot een (significant) negatief effect op de instandhouding van deze soort.

BIJLAGE 8 Kaarten inrichting recreatieve voorzieningen

